

SCADO/WITTENDORP : EEN SCHIKKING

Cobie Ensink

Voor het openbaar ministerie te Assen is de zaak SCADO/Wittendorp afgedaan. Op 6 januari 1983 werd de boekhouding van het transportbedrijf L. Wittendorp te Klazinaveen in beslag genomen. Op 26 april 1983 kreeg SCADO bezoek van een politiemacht van 80 man die de boekhouding in beslag nam. Volgens de SCADO bedrijfsleider H. W. van Regteren was er geen vuilte aan de lucht, "Vast staat dat SCADO in elk geval geen druppel of korrel illegaal stortte," aldus de Emmer Courant van 27 april 1983. Op 6 maart 1985 maakt het openbaar ministerie te Assen, dmv. een persbericht, bekend dat er geen strafvervolging zal plaatsvinden tegen beide bedrijven. Op 24 oktober 1984 werd het openbaar ministerie vereerd met een verzoek van SCADO en twee direktieleden. Het doel was strafvervolging te voorkomen. "Het openbaar ministerie heeft na rijp beraad besloten in casu de volgende transaktievoorstellen te doen: Betaling van f 80.000,— en verwijdering van alle op dit moment opgegraven chemisch verontreinigde grond op wettelijk toegestane wijze binnen een termijn van enkele maanden." Aldus het persbericht, waarin tevens de bedragen die twee direktieleden van de vestiging in Schoonebeek moeten betalen om strafvervolging te voorkomen, namelijk f 5000,— en f 2500,—. Wittendorp betaalt f 10.000,— om van alles af te zijn. "Dat het bedrijf (SCADO) schuld treft m.b.t. het brengen van chemisch verontreinigd afval via het transportbedrijf W. te Klazinaveen op enkele plaatsen in de bodem van Emmen. Het gaat hier om een overtreding van de Wet chemische afvalstoffen," aldus het persbericht. Omtrent overtredingen van andere milieubescherpende wetten wordt gezwegen.

Feitelijk wordt op 26 april 1983 de boekhouding van DSM resins in beslag genomen. SCADO behoorde tot een divisie van Unile-

ver maar wordt begin 1983 overgenomen door DSM. Na de inval — 26-4-'83 — verdwijnt de naam SCADO van het dak van één der bedrijfsgebouwen. De onbezadderde naam DSM resins komt er voor in de plaats. Het openbaar ministerie en andere overheidsinstellingen blijven bij de naam SCADO. De gedeputeerde voor milieuhygiëne A. J. Eshuis weigert elk commentaar op het persbericht, en ambtenaren betrokken bij de SCADO zaak krijgen een spreekverbod. De zaak lijkt keurig in de doofpot te zijn gestopt. Het 2e Kamerlid P. Lankhorst (PPR) heeft op 20 maart 1985 de minister van VROM — Winsemius — en de minister van justitie — Korthals Alkes — schriftelijke vragen gesteld. "Bent u bereid te onderzoeken of de verontreiniging van de bodem door SCADO B.V. (DSM) in Zaandam en Drente in aanmerking komt voor een verhaalprocedure op grond van artikel 21 van de Interimwet Bodemsanering en de Kamer over de resultaten van dit onderzoek te informeren."

Hemelwater

Op 6-1-1977 beschikt SCADO over een ver-

gunning ingevolge de Wet verontreiniging oppervlaktewater. De waterhuishouding van het bedrijf lijkt daarmee te zijn gesaneerd. Het hemelwater van SCADO wordt via een zestal lozingspunten op de bermloot voor het bedrijf geloofd. In 1982 ontdekt de Provinciale Waterstaat dat de sloot ook tijdens droge perioden vol hemelwater staat. Na de ontdekking is de sloot binnen 3 weken droog en stelt de Provinciale Waterstaat een onderzoek in. Het onderzoek wordt uitgebreid naar de bedrijfsterreinen van SCADO 1, 2 en 3 (juni 1982). Na het onderzoek verstuurt gedeputeerde Staten van Drente een brief aan de toenmalige Staatssecretaris voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne, — Mevr. I. Lambers-Haquebard. Verzocht wordt de SCADO bedrijfsterreinen op te nemen in het Bodemsanering Programma van 1982 i.v.m. de gekonstateerde bodemverontreiniging, de veronderstelde ernst en de omvang.

Het Zuiveringsschap Drente ontvangt ook een brief van GS op 5-7-1982: "Tijdens werkzaamheden werden tien lozingspunten waargenomen, waarvan twee lozingspunten eerst na opschoning zichtbaar werden. Uit laatstbedoelde lozingspunten kwam, ook tijdens droge perioden, een teerachtige vloe-

WOENSDAG 27 APRIL 1983

Loost Scado illegaal chemisch afval of niet? Justitie wil duidelijkheid

door HARRIE TIMMERMAN

SCHOONEBEEK - Een grootscheepse inval van Justitie heeft het chemische bedrijf Scado in Schoonebeek voor de zoveelste keer in het nieuws gebracht. Nadat er jarenlang allerlei verdachtmakingen tegen het bedrijf waren geuit - Scado wordt herhaaldelijk beschuldigd van clandestiene losse van chemisch afval - is gisteren van hogerhand ingegrepen. Een onderzoek moet klaarheid brengen in het doen en laten van het Schoonebeek bedrijf.

Scado volgt de wettelijke voorschriften bij het storten van afval en dat gebeurt uitsluitend in Wipster (VAB) en bij AVR in Rijnsdorp.

En over de stortingen in de verpluimdte wijken, waarvan de stichting Milieu Bondommene stichting Milieu Bondommene het Schoonebeek bedrijf afgevoerd heeft, wordt ik niet.

Vast staat dat Scado er in elk geval geen druppel of korrel illegaal stortte.

Stank

De klachten over de activiteit van de aanplantingen over ont-
werpen weggenomen

Ook was er een actiegroep actief in Enza, die elke gesigneerde vorm van Scado-overlast registreerde. Klachten over stankgevoelens kwamen met name uit Enza en omgeving. Vooral patiënten met astma klagen aan de luchtwegen hadden veel hinder van de chemische geur, volgens de actievoerders. Toen Scado in 1980 een aanvraag bij de gemeente Schoonebeek deed voor uitbreiding van het bedrijf, werden er meer dan vijftig bewaarders tegen de plannen ingediend. Door het treffen van allerlei technische voorontzettingen zou Scado er voor zorgen dat de overlast tot een minimum zou worden beperkt dan wel geheel zou worden weggenomen.

* De rijkspolitie in actie bij de poort van het Scado-bedrijf.

gisteren volledige duidelijkheid zal brengen in de jarenlang bestaande verhalen over Scado.

Dertig jaar

Het kanthandbedrijf Scado heeft al een meer dan dertigjarige geschiedenis. Het bedrijf werd in 1850 opgericht door de landbouwk. schaapman van Zwolle. In 1928 veranderde de naam in Scado Archer Daniels, door een licentie met een Aarnemans bedrijf. Vier jaar later werd het bedrijf Alchemica te Enza. Scado wordt beschouwd als een van de grootste bedrijven in de regio. In 1969 het bedrijf in Enza was voor een deel

Unileve In 1981 kwam het 1 concern in handen van Unilever. De fusie met vestigingen in Duitland en Zwit-

Sinds 1 januari van een nieuw groot plaats: Unilever heeft chemische concern af naar 1 De naam Alchemica is nu het bedrijf Alchemica te Enza. Scado wordt beschouwd als een van de grootste bedrijven in de regio. In 1969 het bedrijf in Enza was voor een deel

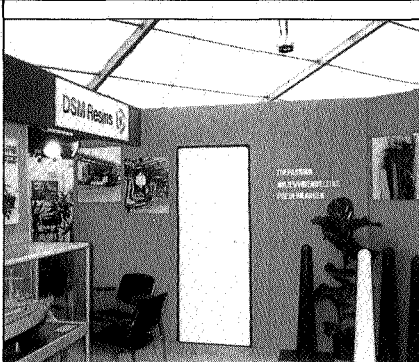
stof vrij, welke hoogstwaarschijnlijk weekmaker bevatte. Uit andere lozingspunten kwam, naar proceswater stinkend water vrij." Ook het Zuiveringsschap Drente komt in aktie en stelt een onderzoek in. De ontdekkingen worden samengevat in een brief verstuurd aan GS, op 20-9-1982: "Daarbij zijn in plaats van 6 volgens de lozingsvergunning gelegaliseerde lozingspunten echter 11 lozingspunten aangetroffen. Voorts bleek dat op het dak van SCADO 2, resten weekmaker terecht waren gekomen, die bij regenval in de bermsloot werden geloosd." Later blijkt SCADO ook voor SCADO 1 een aantal extra lozingspunten te hebben voor de afvoer van 'hemelwater'. Op 29 april 1983 verschijnt de officier van justitie Mr. S. Zwerver, in VARA's Achter het Nieuws. De boekhouding van SCADO is in beslag genomen nav. het mogelijk overtreden van de Wet chemische afvalstoffen, de Hinderwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewater, aldus Mr. S. Zwerver. Omtrent het aan de laars lappen van de WVO door SCADO geen woord in het persbericht!

Kanalen voldonderen

Direkte aanleiding tot de beslagname van de boekhouding, bij Wittendorp en SCADO, zijn een aantal verklaringen van werknemers van beide bedrijven.

"Ik bracht chemisch afval van SCADO naar de Siepeldijk in Nieuw Amsterdam, de Noordersloot in Erica, de Verlengde Schepersweg in Klazienaveen en de Steenhuiswijk in Barger Compasuum. Jarenlang verzorgde ik het Scadoafval. Zodra een kanaal volgedonderd was, had Wittendorp wel weer een nieuwe lokatie waar ik heen kon. Nadat we bij de VAM zijn betrappt met chemisch afval van Scado (14 oktober 1980) zijn we richting VAM voorzichtig geworden," aldus een informant in gesprek met twee Provinciale ambtenaren dd. 22 september 1982. De ambtenaren wilden weten hoe dat in z'n werk ging.

"Neem de verlengde Schepersweg, daar was een bedrijf bezig de grond te verbeteren. Zwarte grond werd met zand in diep getrokken sleuven door elkaar gemengd. Ik ging 's avonds en 's nachts met Scadoafval naar dat terrein en donderde de vracht in de sleuf, wat zwarte grond er over zodat het bedrijf, bezig met de grondverbetering, het niet merkte. De volgende avond was er een

nieuwe sleuf en kwam ik weer." En bij de VAM?

"Nadat we betrappt zijn gebeurde dat niet meer, maar voordien wel degelijk. De VAM was van alle kanten open, ook 's avonds. Ik heb er eens vijftig vaten heengebracht die al lange tijd bij SCADO stonden opgeslagen. Bij de VAM was reeds een gat gegraven waarin ik 25 vaten tegelijk dumpte. Na het karwei werd er grond over geschoven met zo'n schuiver. Zo ging dat." Diezelfde ambtenaren werden ook met het 50 vaten verhaal gekonfronteerd tijdens een gesprek met een Scado werknemer dat plaatsvond op 1 februari 1983. "Die vaten kwamen uit Zweden, van de SCADO vestiging daar, en stonden reeds geruime tijd bij ons opgeslagen. Wat erin zat wisten wij niet. Toen een auto van Wittendorp de vaten oplaadde, 25 per vracht, heb ik de chauffeur gevraagd waar de vaten heengingen. Naar de VAM zei de chauffeur."

Chemisch afval, een nieuw exportprodukt

Scado beschikt over een VIBA ontheffing voor het storten van afval bij de VAM zoals lege verpakkingsmaterialen, poetsdoeken etc. Chemisch afval is uitgesloten. In 1979 krijgt de VAM 889 ton SCADO afval te verwerken. In 1980 1.192 ton waaronder, in maart, 117 ton afvalzand en, in juni, 170 ton. Afvalzand dat was vrijgekomen bij de uitbreidingswerkzaamheden van SCADO 2. In Zaandam laat Scado midden 1980 een volkomen verziekt bedrijfsterrein achter. De sanering van het terrein wordt geschat op f 3,4 miljoen. De vestiging in de Zaanstreek wordt gesloten. De produktie van oa. poederharsen wordt voortgezet in Schoo-

nebeek. Vandaar de uitbreidingswerkzaamheden begin 1980. Een deel van de grond, vrijgekomen uit de bouwput belandt op een stuk grond achter SCADO 2. Het Zuiveringsschap Drente, doende met een onderzoek, wordt verteld dat dat wordt afgevoerd naar de AVR in Rotterdam. De grond die is aangeboden bij de VAM wordt door de VAM gemengd met licht oliehoudende grond, afkomstig van de NAM, en gebruikt als afdekmateriaal. Na 1980 loopt de aanvoer van SCADO afval, ondanks de uitbreiding bij SCADO, drastisch terug. In 1981 is er 351 ton afval bij de VAM binnengebracht en in 1982 nog maar 118 ton. Een verklaring voor de drastische verlaging is er (niet). Wel gaat SCADO na 1980 van start met een nieuw exportprodukt, chemisch afval. Jaarlijks worden honderden tonnen chemisch afval in de bodem van Oost-Duitsland gedumpt. Alhoewel het afval goed verwerkbaar is in Nederland is voor deze schijnoplossing gekozen die per slot van rekening legaal is. Voor de VAM kwam de schikking als een donderslag bij heldere hemel. "Onbegrijpelijk dat deze zaak met een schikking is afgedaan," volgens H. Swinkels, voorlichter bij de VAM. Voor minister Winsemius kunnen milieukriminelen niet lang genoeg gestraft worden. Met een schikking wordt die kans wel erg klein. Mogelijk zijn de vragen van Lankhorst een aanzet om een rechter die kans te geven. Mogelijk kan dan ook uitgezocht worden wat de reden was van het urenlange lozen van stinkende gassen en dampen via de BY PASS op 4 maart 1985 hetgeen volgens DSM resins te wijten zou zijn geweest aan een foute handeling van een personeelslid die een verkeerde knop had ingedrukt. Een knop die, getuige de ontoelaatbare stank in de omgeving, keer op keer het personeel in verwarring schijnt te brengen.